

«روز کتاب» اقدام موفق فرهنگی ادبی بنیاد شهمامه و فدراسیون

سازمانهای پناهندگان افغان در هالند (فافون)

بروز ۸ دسامبر ۲۰۱۸ من (همچون شاگرد مدرسه پهناور تاریخ، نویسنده چند اثر و مترجم پژوهشهای علمی-تاریخی) همراه با برخی شخصیت‌های فرهنگی مقیم اروپا در سومین محفل بزرگداشت کتاب از سوی دوستان فرهیخته ام دعوت شده و با کمال میل در آن اشتراک نمودم.

البته این سومین روز کتاب بود که به همت و ابتکار بانو منیژه نادری، ناشر موفق آثار نیکوی ادبی، تاریخی، سیاسی و علمی از جمله بفارسی-دری با همکاری فدراسیون سازمانهای پناهندگان افغان در هالند (فافون) و همیاری فرهیخته گان عرصه ادبیات و موسیقی کشور تدویر یافته بود.

در این محفل ادبی که در شهر لایدن هالند برگزار شده بود، چهره‌های شناخته شده عرصه تاریخ، ادبیات و موسیقی کشور شامل استاد محمد حسین آرمان، استاد مددی، استاد نصریر مهرین، جلیل شبگیر پولادیان، نسیم رهرو، محمد شاه فرهود، استاد انور ترابی، صنم عنبرین، تانیا عاکفی و شخصیت‌های دیگر جامعه مهاجران افغان در اروپا اشتراک نموده بودند. حضور و سهم فعال استادان افتخار آفرین کشور استاد آرمان و استاد مددی (که باوجود کهولت سن و بهاری آقای مددی) از آلمان آمده بودند، به زیبایی و پررنگی محفل افزوده بود.

گردانندگان این شب خاطره انگیز ادبی منیژه نادری و حسین پرواز بودند که در بخشهای بعدی خانم تانیا عاکفی گرداندگی محفل را نیز بدست گرفت.

آغاز این شب پرخاطره با همخوانی سرود میهنی «وطن عشق تو افتخارم» از استاد مددی با اشتراک همه مدعوین صورت گرفت که بخودی خود بینظیر و ابتکاری تازه بود.

همچنان استادان نامور ما هریک مددی و آرمان به پرسشهای گردانندگان محفل پاسخ داده، از گذشته های نیک و یادوار ههاشپان گفته و در باره خاطرات چاپ شده شان از سوی بنیاد شهمامه آگهی دادند.

استاد آرمان با هارمونی و در همنازی طبله سروده‌های ماندگارش را برای حضار خواند که با کف زندهای ممتد حاضران که همه بپا ایستاده بود، بدرقه شد.

گردانندگان محفل روی زندگی‌نامه و آثار شخصیت‌های حاضر در مجلس روشنی انداخته و حاضران دعوت شده شامل استاد محمد حسین آرمان، استاد مددی، نصیر مهرین، نسیم رهرو، محمد شاه فرهود، استاد انور ترابی خود نیز در مورد کتب و آثار شان آگهی دادند.

برعلاوه در این شب شبگیر پولادیان، بانو منیژه نادری، تانیا عاکفی و صنم عنبرین نیز سرووهای نغز شان را بخوانش گوفتند که با استقبال گرم اشتراک کنندگان مواجه شدند.

دیدار با استاد نصیر مهرین که آموزگار ادبیات دری ما در صنوف یازدهم و دوازدهم تخنیکم اتمیخانیکی کابل بود، پس از ۴۰ سال و همچنان ملاقات با مامایم طاهر پرسپویان که هر دو از هامبورگ آمده بودند، برایم تصادفی نیکو و ماندگار است.

من در این محفل یک جلد کتاب مصور تاریخی ام را بنام «افغانستان سال ۱۹۲۸-۱۹۲۹ از ورای لنز کامره مهندس هالندی»^۱ که در سال ۲۰۱۵ در کابل و بهمکاری سفارت دولت هالند در آنجا به نشر رسیده است را به استاد آرمان هدیه نمودم. استاد کتاب را ورق زده و تماشا میکرد که ناگهانی چشمش به عکس ۹۰ سال پیش تفرجگاه «خواجه صفا» که استاد خاطرات شیرینی از نوجوانی اش را در آنجا دارد، افتاد که باعث خوشحالی فراوانش شد. مگر این خوشی دفعتاً با دیدن فوتوی دیگری در پهلوی این عکس کهن که بازتاب حالت کنونی خواجه صفاست، به اندوهی برایش مبدل شد. استاد در حالیکه اشک در چشمانش حلقه زده بود پرسید: آیا خواجه صفای امروز همین خرابه است؟ من برایش گفتم، متأسفانه که بلی. استاد افسوس گفته و سپس کتاب را ورق زده و خود را با عکسهای دیگر مشغول نموده و از من تشکری کرد. سپس امکان آنرا یافتم تا با استاد آرمان چند قطعه عکس یادگاری بگیرم.

در بخش پایانی محفل محمدشاه فرهود با یک ارزیابی کوتاه از سازمندهندگان محفل سپاسگذاری نموده و از اشتراک فرهنگیان و نویسندگان یک به یک یاد کرد. او شخصاً از اشتراک استادان نامور موسیقی کشور و دوستان آمده از راههای دور و نزدیک سپاسگذاری نموده و در ضمن از ترجمه ام «آنه فرانک، یادوارهای دوشیزه بی جوانمرگ» یاد نموده و از رساله علمی ام «امیر حبیب الله کلکانی، مردی در حریق تاریخ» به حضار م‌علومات داد که از این بابت ممنون شان استم

خلیل وداد ۱۴ دسامبر ۲۰۱۸ لاهه هالند.

^۱ -- عکسهای این کتاب از سوی انجنیر ادریانوس فان لوتسنبورگ ماس که رییس هیأت راه آهن سازی افغانستان در روزهای پایانی پادشاهی امان الله خان در میانه سالهای ۱۹۲۸-۱۹۲۹ میلادی بوده و از سوی شرکت راه آهن سازی برلین استخدام شده بود، گرفته شده است. من بخشی از عکسهای نود سال پیش را با فوتوهای کنونی همان محلات در یک کتاب مصور بزبانهای فارسی- دری وانگلیسی ترتیب و ویراست نموده با مقدمه بی در کابل به چاپ رساندم. این عکسها که شمارشان به بیش از ۷۰ قطعه میرسد اکنون در آرشیف (بایگانی) ملی هالند حفظ میشوند. مهندس ادریانوس فان لوتسنبورگ ماس در خزان سال ۱۹۲۸ م. ۱ از سوی شرکت راه آهن سازی برلین از چین فراخواسته شده و به کابل گسیل شد. او برای سروی راه آهن از کابل به لوگر از آنجا به غزنی و سپس به قندهار، فراه (سبزوار چنانکه در متن اصلی یادداشت‌هایش آمده) و سپس بهرات و دوباره به نقطه مرزی چمن رفت. در جریان این سروی او با امان الله خان در کابل و سپس پس از سقوط دولتش در قندهار ملاقات کرده و باوجود جنگ داخلی سروی اش را در آغاز ۱۹۲۹ موفقانه به پایان رساند. مگر این پروژه هیچگاهی بجز همان سروی اولیه اجرا نشد. از آقای فون لوتسنبورگ دفترهای یادداشت‌های روزانه با عکسهایی از چین، افغانستان و ایتوپیا میراث مانده که بنا به توصیه خودش با دفترهای خاطراتش به آرشیف ملی هالند سپرده شد. او در سال ۱۹۷۹ وفات نموده است.

